

14. kolokvium slovenských, moravských a českých bibliografů

Jihlava 2.-4. října 2011

14. bibliografické kolokvium se konalo v Jihlavě ve dnech 2.–4. října 2011 v prostorách Městské knihovny Jihlava, která účastníkům připravila i doprovodný program (prohlídka historické části města a prostor radnice, společenský večer v knihovně). Celkový počet účastníků bylo 37, odeznělo 17 příspěvků (3 přihlášené vynechány pro nemoc přednášejícího, 1 z nich bude také zveřejněn ve sborníku). Součástí kolokvia byla návštěva kláštera v Nové Říši včetně prohlídky expozice věnované Otakaru Březinovi a vydavateli Josefu Florianovi.

3. října 2011, Městská knihovna Jihlava

Kolokvium zahájila **Mgr. Eva Svobodová**, místopředsedkyně Sdružení knihoven a ředitelka Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové. Přivítala hosty, jmenovitě Tomáše Škaryda (radní pro kulturu a cestovní ruch Kraje Vysočina), Veroniku Peslerovou (ředitelka Krajské knihovny Vysočina), Jarmilu Daňkovou (ředitelka Městské knihovny Jihlava), Jiřinu Kádnerovou (předsedkyně Sekce pro bibliografii Sdružení knihoven a ředitelka Středočeské vědecké knihovny v Kladně), Annu Kuciánovou (vedoucí oddělení pro knižničný systém SR v SNK v Martine), Jaromíra Kubíčka (dříve předseda Sdružení knihoven a ředitel Moravské zemské knihovny v Brně) a všechny účastníky jednání.

PhDr. Jarmila Daňková, ředitelka Městské knihovny Jihlava vyjádřila radost, že za místo jednání 14. bibliografického kolokvia byla vybrána knihovna v Jihlavě a označila toto jednání jako hezké zahájení letošního Týdne knihoven.

Mgr. Veronika Peslerová, ředitelka Krajské knihovny Vysočina Havlíčkův Brod přivítala účastníky kolokvia v Kraji Vysočina a popřála všem úspěšný průběh odborného programu.

Ing. Tomáš Škaryd, radní kraje Vysočina pro oblast cestovního ruchu a kultury přivítal účastníky jednání a vyjádřil „závist“ nad prostory městských knihoven v Kraji Vysočina ve srovnání se stávající budovou Krajské knihovny Vysočina v Havlíčkově Brodě. Zalitoval, že se nedaří na stavbu nové budovy KKV získat finance, popřál všem úspěšná a tvůrčí jednání a příjemný pobyt v Kraji Vysočina.

PhDr. Jiřina Kádnerová moderovala po oba dny jednání kolokvia.

Poděkovala za úvodní projevy a zahájila vlastní jednání.

Téma

Paměti a regionální sborníky jako pramen historického bádání

Recenzovaná odborná periodika (historie, etnologie, lingvistika, přírodověda, ekologie, lékařství...)

Mgr. Petr Dvořák (Státní okresní archiv Jihlava)

Regionální sborníky jako pramen bibliografického bádání

Předmětem jeho referátu byl přehled vlastivědných sborníků a dalších odborných i populárně zaměřených periodik vycházejících na území dnešního okresu Jihlava od dob nejstarších po současnost. Odborné texty regionálních historiků vycházely kromě sborníků i v novinách, např. v Jihlavských listech, ve farních věstnících, v kalendářích či ve výročních zprávách středních škol. Mezi významné regionální historiky patří např. František Hoffmann, Jaroslav Vobr, Kliment Čermák, František Hrnčíř, Alois Pátek, Gustav Kobliha, Gustav Ryppl atd.

PhDr. Václava Horčáková (Historický ústav AV ČR)

Recenzovaná regionální periodika oboru historie a příbuzných vědních oborů z pohledu historické bibliografie

Bibliografické pracoviště Historického ústavu AV ČR má 5 zaměstnanců (celkem 3,5 pracovního úvazku), výstupem jeho činnosti jsou databáze, rešerše, soupisy. V současnosti ústav klade důraz na

mezinárodní projekty. Stále více roste význam databází dostupných on-line a bibliografie stále více musí obhajovat svoji existenci. Upozornila na změny postavení historické bibliografie vlivem rostoucího významu elektronických zdrojů, snižování významu a útlumu tištěných bibliografií. Pro historiky je důležité hledisko, který časopis je zařazen mezi imputovaná periodika, mají snahu publikovat především (nebo jen) v těchto titulech.

Bc. Ivana Novotná (Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové)

Paměť kraje Hradeckého v písmu zachovaná

V příspěvku prezentovala paměťové prameny Královéhradeckého kraje, především literární prameny, (neoficiálními jsou paměti, vzpomínky) nebo oficiální historické prameny (obecní kroniky, úřední listy, matriky, osobní dokumenty). Velký význam mají biografické paměti. V příspěvku se věnovala všem dokumentům z území dnešního Královéhradeckého kraje. Upozornila, že zákon o kronikách obcí (z roku 2006) umožňuje vedení obecní kroniky i v elektronické podobě.

Řada zachovalých pramenů vyšla v tištěné podobě, některé prameny jsou součástí sborníků.

Bc. Zuzana Džupinková (Štátní vědecká knihovna v Prešove)

Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku

Vyšlo celkem 25 čísel sborníku Rusíni. Přednášející představila jednotlivá čísla sborníku včetně jejich obsahu, na některé zvláště upozornila (např. pátý sborník se monotematicky věnoval dřevěným kostelům na východním Slovensku).

Mgr. Valéria Farah (Štátní vědecká knihovna v Košiciach)

Historica Carpatica a jej prínos pre vedecký svet

Představení historického sborníku *Historica Carpatica*. Sborník vychází 42 let (1x ročně), úroveň historických je velmi vysoká. Jednotlivé příspěvky jsou výsledky badatelů z oborů dějiny, umění, sociologie. Obsah není jen přísně historický, ale se rozrůstá o další témata, např. o numismatiku apod. V současnosti nejsou příspěvky honorované (proto je jich i méně).

Ing. Jiří Mika (Středočeská vědecká knihovna v Kladně)

Edice z nadšení : regionální publikace občanských sdružení

Přehled ediční vydavatelské činnosti regionu Kladensku – kladnensia. K zajímavým tiskům patřily tisky nakladatele Šnajdra (Rabíndranáth Thákur), Vlastivědná knihovna Kladenska (ve 40. letech 20. století, nově navázalo stejným názvem Sládečkovo vlastivědné muzeum). Občanské sdružení Pro-Art vydává katalogy Kladenský salón, občanské sdružení Arteum vydává sborníky především z oblasti hornické historie Kladenska (poslední svazek Takového uhlího – umouněný vzpomínky), občanské sdružení Kladno záporně vydává stejnojmennou kulturní revue (2x ročně).

Téma

Významné osobnosti regionu v kontextu bibliografického zpracování (zejména) se zaměřením na vlastivědné publicisty a kronikáře

Spolky v regionu minulé i současné a jejich odraz v literatuře a tisku

doc. PhDr. Jaromír Kubiček, CSc.

Bibliografové historie Jihlavska - František Hoffmann a Jaroslav Vobr

Obě osobnosti zmínil také Mgr. Petr Dvořák. K 90. narozeninám Františka Hoffmana vyšel sborník *František Hoffmann devadesátiletý*. Obsahuje výběr prací, které zůstaly v rukopisu, nebo byly publikovány před delším časem; obsahuje mj. články z doby, kdy historik Hoffmann působil v Jihlavě, včetně textů z let 1968 a 1969, jejichž důsledkem bylo, že respektovaný vědec nuceně ukončil funkci ředitele archivu a odešel z Jihlavy.

Knihovník, bibliograf a odborník na staré tisky Jaroslav Vobr se sice narodil v Praze, ale v Jihlavě prožil část svého života a věnoval jí část své práce (např. Soupis jihlavských tisků českých knížek lidového čtení a populárně-naučné literatury z 18. a 19. století nebo Bibliografie okresu Jihlava).

Jitka Haincová (Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem)

Spolkový život na Ústecku

Prezentace spolků a jejich činnosti v Ústeckém kraji v průběhu historie, především koncem 19. a začátkem 20. století. Vzhledem k národnostnímu složení obyvatelstva německé spolky vždy převyšovaly vysoce nad spolky českými a měly podstatně bohatší činnosti včetně vydavatelské.

Martina Zlatohlávková (Krajská knihovna v Pardubicích)

Regionální vlastivědní badatelé Pardubicka - minulí i současní

Přednášející se věnovala činnosti těch nejznámějších, k nimž patřili např. František Karel Rosůlek (Pardubicko, Holicko, Přeloučsko, 3 díly, 73 sešitů), František Karel Potěšil, Pavel Thein, Miroslav Klimpl, Miroslav Hanuš (především hudební dějiny Pardubicka), Marie Chudá.

Katarína Pekařová, PhD. (Univerzitná knižnica v Bratislave)

Ročenky regionálnych spolkov ako prameň k dejinám regiónov na Slovensku do roku 1918

Informace o činnosti jednotlivých spolků lze kromě ročenek najít i ve výročních zprávách škol a ostatních institucí. Výzkumu spolkového života se na Slovensku věnuje historička Elena Mannová.

Mgr. Elena Matisková (Krajská knižnica Ľudovíta Štúra vo Zvolene)

Pavol Kuka a Milan Gajdoš v regionálnej historiografii Zvolena v 20. storočí

medailonky obou historiků - Pavol Kuka, historik, ředitel muzea ve Zvolenu a pracovník Pamiatkového ústavu, autor řady historických prací, zasloužil se mj. o záchranu Pustého hradu.

Milan Gajdoš většinu života prožil ve Sliachi, těžištěm jeho práce je historiografie, publicistika, muzejnictví, památková péče.

Bibliografie P. Kuka obsahuje 740 záznamů, M. Gajdoše 1087 záznamů.

Mgr. Tamara Pršíňová (Jihočeská vědecká knihovna České Budějovice)

Věroslav Mertl – soupis díla (příprava personální bibliografie významného jihočeského spisovatele)

Bibliografický soupis včetně biografického medailónku (autor Robert Sak) vydává Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, tisk Nová tiskárna Pelhřimov. V příspěvku představena jednotlivá autorova díla.

4. 10. 2011 Městská knihovna Jihlava

Téma

Česko – slovenské vztahy v minulosti a současnosti v kontextu bibliografického zpracování

PhDr. Anna Kucianová, PhD. (Slovenská národná knižnica v Martine)

Daniel Basilius (1585-1628)

Životopis humanistického vzdělance (matematik, astronom, pedagog) pocházejícího ze slovenské Nemecké Ľupče, většinu života prožil v Praze. Studia na pražské univerzitě (v roce 1609 bakalářem), rektorem ve škole na Malé Straně. V roce 1615 jmenován profesorem fyziky, matematiky a astronomie na univerzitě. Přednášel i hebrejštinu. Po roce 1620 musel univerzitu opustit a stal se tajemníkem českého dvorního kancléře. Kromě příležitostných latinských básní napsal několik přírodovědných spisů, minucí a prognostik a učebnici hebrejštiny.

Gerda Lorenzová (Krajská knihovna Karlovy Vary)

Slováci u pramenů. Návštěvy slovenských osobností v lázních či jiný pobyt v Karlových Varech. Slováci v regionu po 2. světové válce a současnost

Přehled významných slovenských osobností, které pobývaly v Karlových Varech především jako lázeňští hosté, Jan Jesenius, Jan Kollár, Pavel Josef Šafařík, Andrej Fried, Peter Dvorský atd.

Bc. Tatiana Klimková (Knižnica pre mládež mesta Košice)

Podiel knižníc na výchove k čitateľskej gramotnosti – česko-slovenské projekty

Přehledný příspěvek o akcích knihoven pro mládež v ČR i SR : Noc s Andersenem, Záložky do knih, Deň knihy, Zlatá rybka (dětská kniha roku), Celé Česko čte dětem (v Jihlavě právě probíhal projekt Herci čtou dětem), Čítajme si, Živá knižnica, Měsíc autorského čtení, Čtení pomáhá...

Mgr. Lívia Kurucová (Univerzitná knižnica v Bratislave)

Odras českých a slovenských vzťahov na stránkach slovenských almanachov a kalendárov

Česká problematika od českých autorů ve slovenských časopisech; na stránkách slovenských kalendářů a almanachů byla vždy propagována česká literatura, česká kultura, vlastivěda, české dějiny, reálie i osobnosti, byly předkládány ukázky z děl českých spisovatelů. Historický přehled předplatitelů slovenských časopisů v Čechách a na Moravě,

Ing. Ivana Poláková (Slovenská národná knižnica v Martine)

Edičné aktivity Slovenskej národnej knižnice v oblasti bibliografie a biografie za posledných 5 rokov -

Výčet publikací vydaných SNK v Martine za posledních 5 let, např. Slovenský biografický slovník - 6 svazků, Biografický lexikon Slovenska, roce 2011 vyšel 4. díl atd. Většina vydávaných publikací (80 %) je v elektronické podobě.

Na webu Slovenskej národnej knižnice jsou zpřístupněny sborníky z jednotlivých bibliografických kolokvií v elektronické podobě.

Účast 41 posluchačů z knihoven a ústavů v ČR a SR.

Předneseno bylo 17 příspěvků ve třech programových blocích. Tři přihlášené příspěvky pro nemoc účastníků neodezvěly, příspěvek Václava Kříčka bude přednesen na dalším kolokviu. Všichni přednášející byli vyzváni, aby do 31.10. 2011 svoje příspěvky odeslali mailem na adresu předsedkyně Sekce pro bibliografii dr. Kádnerové v podobě pro publikování v ročence Sdružení knihoven ČR a dr. Kucianové pro zveřejnění v elektronické podobě sborníku na webu Slovenské národné knižnice v Martine.

Výbornou atmosféru vytvořila Městská knihovna v Jihlavě, kde se uskutečnilo celé jednání a společenský večer (s úvodním tancem) a prohlídkou knihovny (rekonstruovaná bývalá jezuitská kolej. Součástí kolokvia byla prohlídka historické části Jihlavy a návštěva Domu Gustava Mahlera, Vlastivědného muzea Vysočiny, Oblastní galerie Vysočiny a historických budov radnice (v neděli 2. 10. 2011). Účastníci kolokvia navštívili také klášter premonstrátů v Nové Říši, kde je kromě historické knihovny také síň Otokara Březiny a expozice vydavatele nakladatele Josefa Floriana ve Staré Říši.

Před samotným závěrem kolokvia byla slovenská strana požádána o informaci o stavu analytické bibliografie na Slovensku. **PhDr. Anna Kucianová** informovala o zrušení článkové bibliografie na Slovensku i o zrušení Národního bibliografického ústavu. Vyjádřila přesvědčení, že se bibliografové Čech, Moravy i Slovenska budou nadále setkávat, i když situace pro další rozvoj bibliografické práce není ani v ČR ani SR příliš příznivá. Pozvala všechny přítomné na 15. bibliografické kolokvium v roce 2012 do Prešova.

Závěr a zhodnocení kolokvia provedl **doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc.**

Zhodnotil odbornou úroveň příspěvků a konstatoval, že obsahová i společenská míra kolokvií trvale vzrůstá. Poděkoval ředitelce Městské knihovny v Jihlavě za pohostinnost, dr. Kádnerové za přípravu kolokvia a dr. Kuciánové za organizaci slovenské účasti a zveřejnění příspěvků v elektronické podobě na webu Slovenské národné knižnice v Martine.

Zapsala Jiřina Kádnerová s použitím zápisu Mgr. Evy Benákové
26.10.2011